

Operačný program
**Efektívna
verejná správa**

Európska únia
Európsky sociálny fond

**KONCEPCIA PR PREZENTÁCIE
PROBLEMATIKY
ODSTRAŇOVANIA BARIÉR SPOLOČENSKÉHO
ZAČLENENIA ZRAKOVO POSTIHNUTÝCH PRE
ŠIROKÚ VEREJNOSŤ
(P0178 – ZREALIZOVANÉ KONCEPČNÉ, ANALYTICKÉ
A METODICKÉ MATERIÁLY)**

Tento projekt je podporený z Európskeho sociálneho fondu.

Autori:

Mgr. Katarína Štulajterová

Mgr. Eva Sládková

Výcviková škola pre vodiace a asistenčné psy, Sekulská 672/1, 841 04 Bratislava

Koncepcia vznikla v rámci projektu **Tvorba a optimalizácia lepšej verejnej politiky v záujme odstraňovania bariér spoločenského začlenenia zrakovo postihnutých**, kód ITMS2014+ projektu: **314011L721**

OBSAH

1. ANALÝZA VÝCHODISKOVÉHO STAVU.....	4
1.1. Analýza informovanosti verejnosti o problematike ľudí so zrakovým znevýhodnením a o problematike vodiacich psov.....	4
1.2. Vnímanie problematiky ľuďmi so zrakovým znevýhodnením.....	4
2. VÝSLEDKY PRIESKUMU „VNÍMANIE OSÔB SO ZRAKOVÝM ZNEVÝHODNENÍM A VODIACICH PSOV ŠIROKOU VEREJNOSŤOU NA SLOVENSKU“.....	5
I. KONTAKT S OSOBAMI SO ZRAKOVÝM ZNEVÝHODNENÍM.....	6
II. NÁZORY NA DISKRIMINÁCIU ZRAKOVO ZNEVÝHODNENÝCH OSOB, SPREVÁDZANÝCH VODIACIM PSOM.....	7
III. VODIACE PSY.....	9
2.1. Kľúčové zistenia prieskumu	9
2.2. Využitie výsledkov prieskumu v stratégii PR komunikácie.....	10
3. CIEĽOVÉ SKUPINY A NÁVRH KLÚČOVÝCH POSOLSTIEV PRE CS	10
3.1. Ľudia so zrakovým znevýhodnením, držiteľia vodiacich psov a potenciálni majitelia vodiacich psov.....	10
3.2. Verejné a štátne orgány.....	12
3.3. Súkromný sektor.....	12
3.4. Široká verejnosť.....	12
4. KOMUNIKAČNÉ NÁSTROJE.....	14
4.1. Prezentácie pre odbornú a širokú verejnosť.....	14
4.2. PR komunikácia – tlačové správy, tlačové brífingy a prezentácie pre novinárov.....	14
4.3. Online komunikácia – web stránka, sociálne siete, blog.....	14
5. PRÍLOHY.....	16
Ukážky zrealizovaných aktivít a mediálne výstupy	

1. ANALÝZA VÝCHODISKOVÉHO STAVU

1.1. Analýza informovanosti verejnosti o problematike ľudí so zrakovým znevýhodnením a o problematike vodiacich psov

Na Slovensku pôsobia dve väčšie organizácie, ktoré sa systematicky venujú práci s ľuďmi so zrakovým znevýhodnením. Najväčšou organizáciou je Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska (www.unss.sk) a Výcviková škola pre vodiace a asistenčné psy.

Poslaním Únie nevidiacich a slabozrakých (ďalej len UNSS), okrem iného je aj všestranné pôsobenie na verejnosť a informovanie o problémoch a schopnostiach ľudí so zrakovým postihnutím s cieľom, aby ich spoločnosť vnímala ako svoju prirodzenú súčasť. UNSS organizuje dve veľké verejné podujatia celoslovenského významu, zamerané na prezentáciu problematiky nevidiacich a slabozrakých. V Deň bielej palice, každoročne 15. októbra sa organizujú dopravnopreventívne akcie na zvýšenie dopravnej bezpečnosti pre účastníkov cestnej premávky s bielou palicou. Táto udalosť býva kvalitne spracovaná predovšetkým v televíznych reportážach, zameriava sa však len na úzko vymedzenú oblasť – tj., ako sa majú vodiči motorových vozidiel správať k účastníkom cestnej premávky - nevidiacim alebo slabozrakým ľuďom s bielou palicou. Ďalšou aktivitou UNSS je verejná zbierka Biela pastelka, na dofinancovanie podpory ľudí so zrakovým znevýhodnením. Súčasťou zbierky bývajú aj akcie pre širokú verejnosť, kde si ľudia napr. môžu vyskúšať simulátory rôzneho poškodenia zraku, prehliadku optických a kompenzačných pomôcok pre nevidiacich a zahrať sa hry, ktorými si krátia chvíle nevidiace a slabozraké deti. Táto zážitkovo-interaktívna forma umožňuje verejnosti lepšie pochopiť obmedzenia, s ktorými sa ľudia so zrakovým znevýhodnením stretávajú.

Výcviková škola pre vodiace a asistenčné psy pomáha ľuďom so zrakovým znevýhodnením prostredníctvom špeciálne vycvičených vodiacich psov. Podobne, ako UNSS, aj VŠVAP organizovala predovšetkým v hlavnom meste sériu interaktívnych ukážok práce vodiaceho psa pre širokú verejnosť, ako aj špecializované podujatia pre korporátnu sféru v rámci problematiky Diversity and Inclusion. Kvôli poddimenzovaným ľudským zdrojom mala PR komunikácia VŠVAP do roku 2017 náhodný a ad hoc charakter. VŠVAP nemala nastavenú stratégiu komunikácie s verejnosťou, ani s novinármi.

Veľmi málo informácií v médiách bolo venovaných právam ľudí so zrakovým znevýhodnením, prekážkam, ktorým musia čeliť v reálnom živote, priamej a nepriamej diskriminácií, ktorej sú vystavovaní, spôsobu, ako ku nim má vodiaca verejnosť pristupovať a taktiež spôsobu, ako týmto ľuďom pomôcť.

1.2. Vnímanie problematiky ľuďmi so zrakovým znevýhodnením

Po diskusiách s ľuďmi so zrakovým znevýhodnením, medzi ktorých patrili ľudia so zrakovým znevýhodnením, ktorí používajú na orientáciu a samostatný pohyb dlhú bielu palicu, ako aj držiteľmi vodiacich psov sa zdefinovali problémové okruhy. Predstavujú najčastejšie problémy, ktoré vyplývajú zo slabej informovanosti širokej verejnosti o problematike ľudí so zrakovým znevýhodnením.

- a) Medzi širokou verejnosťou a nevidiacimi a slabozrakými existujú bariéry, vyplývajúce hlavne z nepochopenia potrieb, ktoré priamo súvisia so zrakovým postihnutím. To má často za následok neprístupnosť niektorých tovarov a služieb, zníženú participáciu na verejnom a spoločenskom živote zrakovo postihnutých
- b) Široká verejnosť nevie, akým spôsobom uľahčiť život a pomôcť ľuďom so zrakovým znevýhodnením. Dôsledkom toho býva poskytovaná pomoc v prípadoch, kedy ju človek so zrakovým znevýhodnením nepotrebuje, alebo je pomoc poskytnutá neprimeraným spôsobom. Opačným prípadom je, keď sú ľudia so zrakovým znevýhodnením prehladaní práve vtedy, keď pomoc okolia potrebujú
- c) Neznalosť potrieb zrakovo postihnutých spôsobuje, že ľudia často nevedia, ako komunikovať s človekom so zrakovým znevýhodnením, boja sa ho osloviť, spolupracovať s ním. Prehlbuje sa tak bariéra medzi širokou verejnosťou a ľuďmi so zrakovým znevýhodnením. Preto je potrebné rozvíjať pozitívne postoje voči ľuďom so špeciálnymi zrakovými potrebami, v záujme ich inklúzie do spoločnosti.

Držiteľia vodiacich psov okrem horeuvedených okruhov zadefinovali ďalšie problematické oblasti:

- d) Verejnosť nie je dostatočne informovaná o štatúte vodiaceho psa, vyplývajúceho zo zákona, nevie, akú pomoc poskytuje človeku so zrakovým znevýhodnením
- e) Nevidiaci v sprievode vodiaceho psa sú často vystavovaní priamej a nepriamej diskriminácií, keď im nie je umožnený vstup do priestorov obchodov, služieb, cirkevných, kultúrnych a spoločenských zariadení, dopravných prostriedkov, atď. ...
- f) Široká verejnosť môže často neúmyselne ohroziť prácu a bezpečnosť dvojice človek a vodiaci pes, pretože neovláda pravidlá, ako sa chovať v prítomnosti vodiaceho psa.

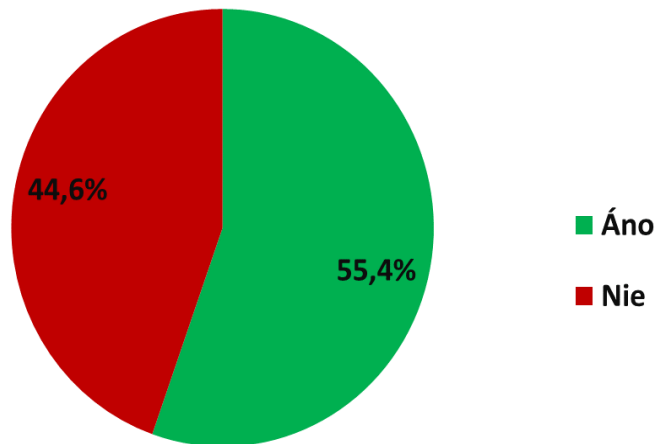
2. VÝSLEDKY PRIESKUMU „VNÍMANIE OSÔB SO ZRAKOVÝM ZNEVÝHODNENÍM A VODIACICH PSOV ŠIROKOU VEREJNOSŤOU NA SLOVENSKU“

Súčasťou projektu bol aj prieskum, zameraný na vnímanie osôb so zrakovým znevýhodnením širokou verejnosťou na Slovensku. Celoslovenský reprezentatívny prieskum zrealizovala v dňoch 28.10. – 6.11.2019 agentúra AKO, metódou CAWI (online panel). Z tohto prieskumu uvádzame iba výsledky relevantné pre prípravu PR koncepcie. Podrobne tento prieskum spracoval partner projektu, Slovenská asociácia európskych štúdií.

I. KONTAKT S OSOBAMI SO ZRAKOVÝM ZNEVÝHODNENÍM

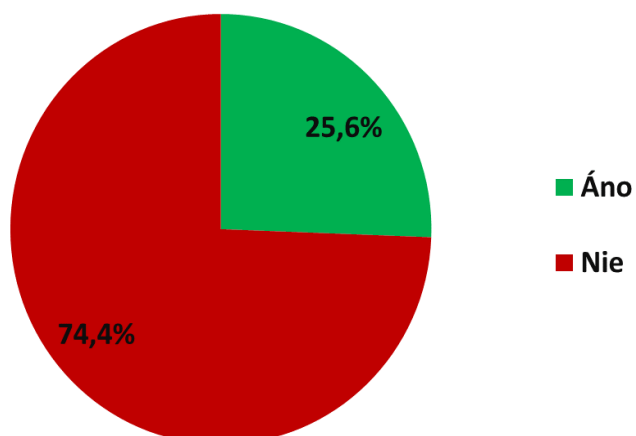
Graf č. 1

Otázka respondentom: „Poznáte osobne nejakú osobu, alebo evidujete vo svojom okolí osobu so zrakovým znevýhodnením? (máme na mysli úplne nevidiaceho alebo aj slabozrakého človeka).“

Graf č. 2

Otázka respondentom: „Poznáte osobne nejakú osobu, alebo evidujete vo svojom okolí osobu so zrakovým znevýhodnením, ktorá je sprevádzaná vodiacim psom?“

II. NÁZORY NA DISKRIMINÁCIU ZRAKOVO ZNEVÝHODNENÝCH OSOB, SPREVÁDZANÝCH VODIACIM PSOM

Tabuľky č. 1 a 2

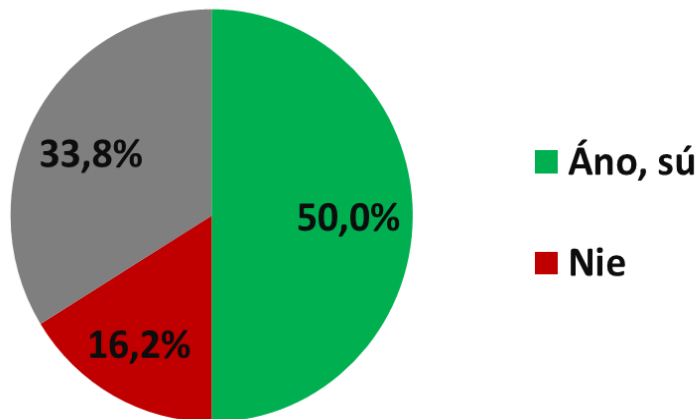
Otázka respondentom: „Ako veľmi by Vám prekážalo či neprekážalo, keby zrakovo postihnutá osoba, sprevádzaná vodiacim psom vstupovala do týchto nasledovných priestorov?“

	Reštauračné zariadenia	Obchody s detským oblečením a hračkami	Kultúrne inštitúcie (galérie, filharmónie, divadlá)	Nemocnice, zdravotnícke zariadenia	Cirkevné zariadenia (kostoly, chrámy)	Školy a vzdelávacie zariadenia
Veľmi prekážalo	3,30%	2,20%	2,40%	2,30%	2,10%	2,10%
Dosť prekážalo	5,30%	5,50%	4,80%	4,60%	4,80%	3,20%
Veľmi prekážalo + Dosť prekážalo	8,60%	7,70%	7,20%	6,90%	6,90%	5,30%
Asi neprekážalo	15,00%	15,30%	14,20%	10,00%	11,20%	9,30%
Vôbec neprekážalo	74,70%	74,10%	75,90%	81,30%	78,00%	83,50%
Asi neprekážalo + Vôbec neprekážalo	89,70%	89,40%	90,10%	91,30%	89,20%	92,80%
Neviem/nechcem odpovedať	1,70%	2,90%	2,70%	1,80%	3,90%	1,90%

	Nákupné centrá	Ubytovacie zariadenia (hotely, penzióny..)	Súkromné inštitúcie poskytujúce služby (banky, poisťovne, atď)	Úrady	Verejná hromadná doprava	Zariadenia sociálnych služieb
Veľmi prekážalo	1,50%	1,90%	1,50%	1,20%	1,40%	1,80%
Dosť prekážalo	3,80%	3,30%	3,40%	3,40%	3,10%	2,20%
Veľmi prekážalo + Dosť prekážalo	5,30%	5,20%	4,90%	4,60%	4,50%	4,00%
Asi neprekážalo	10,20%	11,10%	8,80%	8,20%	9,40%	10,30%
Vôbec neprekážalo	82,80%	82,30%	84,90%	85,90%	84,60%	84,00%
Asi neprekážalo + Vôbec neprekážalo	93,00%	93,40%	93,70%	94,10%	94,00%	94,30%
Neviem/nechcem odpovedať	1,70%	1,40%	1,40%	1,30%	1,50%	1,70%

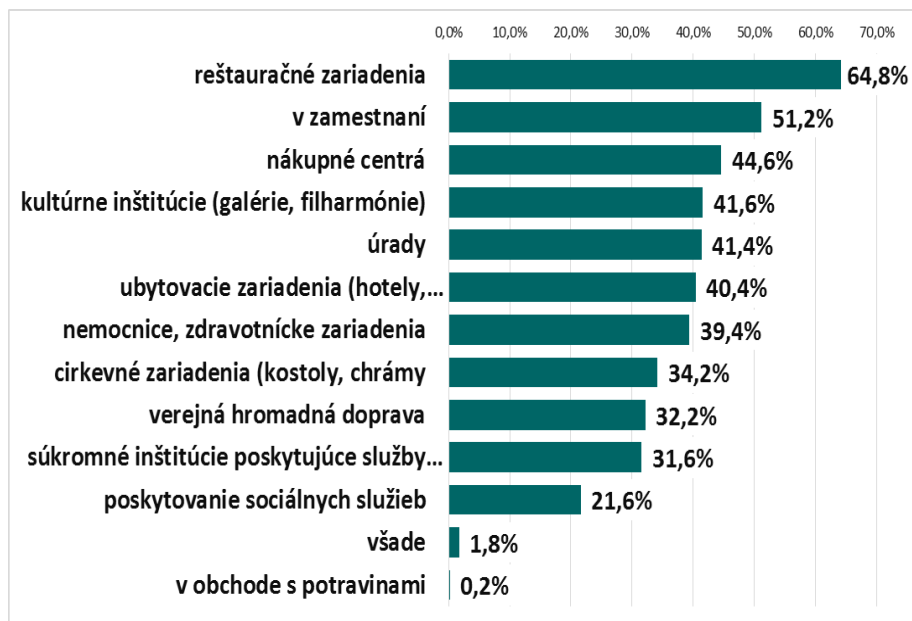
Graf č. 3

Otázka respondentom: „Sú či nie sú podľa Vás na Slovensku zrakovo znevýhodnené osoby, sprevádzané vodiacim psom, diskriminované v prístupe k službám?“

Graf č. 4

Odpovede tých, ktorí si myslia, že zrakovo znevýhodnené osoby sú na Slovensku diskriminované

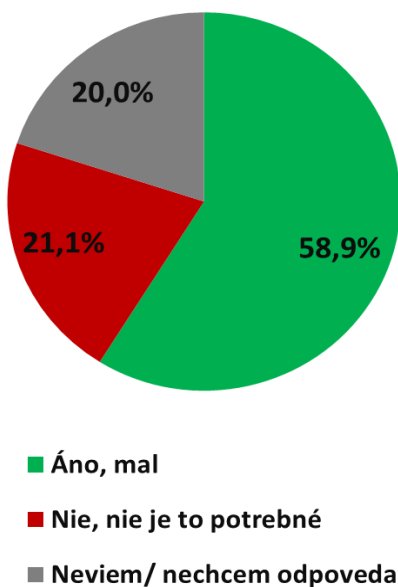

III. VODIACE PSY

Graf č. 5

Otázka respondentom: „*Štát nevidiacim prispieva na nákup vodiaceho psa. Mal alebo nemal by podľa vás štát nejakým spôsobom (napr. skúškou) regulovať to, ktorý pes môže byť vodiacim psom a ktorý nie?*“

Možnosť viacerých odpovedí, preto súčet presahuje 100%.

2.1. Kľúčové zistenia prieskumu

- ❖ Úplne nevidiaceho alebo slabozrakého človeka pozná vo svojom okolí iba **55% dospelých ľudí**.
- ❖ Zrakovo znevýhodnenú osobu, sprevádzanú vodiacim psom, pozná vo svojom okolí viac ako **štvrtina dospelých ľudí**.
- ❖ V deklarovanych odpovediach respondentov sa uvádza, že by len veľmi malému percentu z nich prekážala prítomnosť zrakovo znevýhodnenej osoby s vodiacim psom v konkrétnych zariadeniach. Relatívne najproblematickejšími zariadeniami sú **Reštaurácie (8,6 %)** a **Obchody s detským oblečením a hračkami (7,7%)**.
- ❖ Všeobecne by prítomnosť zrakovo znevýhodnenej osoby **prekážala** viac mužom ako ženám, ľuďom s nižším vzdelaním a (prekvapujúco) skôr mladším do 49 rokov, ako starším.
- ❖ **Polovica respondentov sa domnieva**, že osoby sprevádzané vodiacim psom, sú u nás diskriminované.

- ❖ Diskriminácia je najčastejšie predpokladaná v reštauráciách, v zamestnaní a v nákupných centrách.

2.2. Využitie výsledkov prieskumu v stratégii PR komunikácie

- 1) 45% dospelaj populácie Slovenska nepozná nikoho so zrakovým znevýhodnením. Dôsledkom chýbajúcej osobnej skúsenosti sú skreslené alebo neexistujúce predstavy o živote týchto ľudí. Široká verejnosť nepozná schopnosti a možnosti uplatnenia ľudí so zrakovým postihnutím, nevie, že dnes už existuje množstvo rôznych pomôcok, ktoré uľahčujú integráciu do pracovného procesu aj do spoločnosti. V spoločnosti stále panujú o ľuďoch so zrakovým znevýhodnením rôzne stereotypy a predsudky.
- 2) Až tri štvrtiny populácie nepozná nikoho so zrakovým postihnutím, používajúcim ako kompenzačnú pomôcku vodiaceho psa. Z toho sa dá usudzovať, že nie sú si vedomí úloh vodiaceho psa pri samostatnom pohybe osoby so zrakovým znevýhodnením, nemajú povedomie o obmedzeniach a problémoch, s ktorými sa nevidiaci s vodiacim psom každodenne stretáva.
- 3) Z hľadiska akceptácie prítomnosti vodiaceho psa na verejnosti vyšli prekvapivo pozitívne výsledky. V deklarovanych odpovediach **by len cca 8%** slovenskej populácie **prekážala** prítomnosť vodiaceho psa na rôznych verejných miestach. Žiaľ, skúsenosti držiteľov vodiacich psov, ako aj incident, ktorý sa stal počas trvania projektu, kedy bol nevidiaci s vodiacim psom vykázaný z reštaurácie, potvrdzujú, že v reálnom živote je miera akceptácie vodiaceho psa na verejných miestach nižšia. Čiastočným vysvetlením týchto pozitívnych výsledkov môže byť, že išlo o deklarované odpovede, miera tolerancie sa neoverovala ďalšími kontrolnými otázkami. Toto tvrdenie potvrdzuje aj odpoveď na otázku, či si respondenti myslia, že držiteľia vodiacich psov sú diskriminovaní. Až polovica respondentov je presvedčených, že držiteľia vodiaceho psa sú diskriminovaní, a to najčastejšie v reštauráciách, v zamestnaní a v nákupných centrách.
- 4) 59% respondentov sa domnieva, že štát by mal nejakým spôsobom regulovať, ktorý pes môže byť vodiaci, keďže poskytuje naň príspevok. Podpora verejnosti v tejto otázke je kľúčová na naplnenie cieľov projektu – jasne definovať požiadavky na vodiaceho psa v oblasti zdravia, povahových vlastností, rozsahu jeho pracovných zručností.

3. CIEĽOVÉ SKUPINY A NÁVRH KLÚČOVÝCH POSOLSTIEV PRE CS

3.1. Ľudia so zrakovým znevýhodnením, držiteľia vodiacich psov a potenciálni majitelia vodiacich psov

Pre optimálne naplnenie cieľov projektu je nevyhnutná kontinuálna spolupráca s nevidiacimi a slabozrakými, vrátane realizácie viacerých prieskumov, zameraných na ich

vnímanie obmedzení, s ktorými sa stretávajú pri používaní verejných služieb. Je preto potrebné, aby ľudia so zrakovým znevýhodnením dôkladne porozumeli cieľom projektu, stotožnili sa s ním a boli priebežne informovaní o jeho aktivitách.

Špeciálnou podskupinou sú držiteľia vodiacich psov. Časť projektu je venovaná úprave legislatívy, týkajúcej sa podmienok poskytovania kompenzačnej pomôcky – vodiaceho psa a odstraňovaniu diskriminácie pre nevidiacich v sprievode vodiaceho psa.

Tabuľka č. 3

Cieľová skupina	Cieľ komunikácie	Komunikačné posolstvo	Nástroje
<i>Nevidiaci a slabozrakí</i>	Vysvetliť ciele projektu tak, aby sa s ním cieľová skupina stotožnila, mala záujem na aktívnej participácii na aktivitách projektu a prispela ku naplneniu projektových cieľov	Cieľom projektu je navrhnúť nové a zlepšiť existujúce verejné politiky, aby pomohli vášmu lepšiemu začleneniu do spoločnosti.	<ul style="list-style-type: none"> - neformálne stretnutia - workshopy, besedy - emailová komunikácia členom UNSS - informácie v špecializovaných médiách pre nevidiacich - spolupráca so SKN v Levoči - príspevky v špecializovaných facebookových skupinách
<i>Potenciálni držiteľia vodiaceho psa</i>	Špecializovaná skupina, ktorej je potrebné sprostredkovať objektívne informácie o vodiacom psovi a uistiť ich, že vlastníctvo vodiaceho psa nevidiaceho nediskriminuje	Získanie kvalitne vycvičeného vodiaceho psa, spĺňajúceho všetky požiadavky na zdravie, povahu, správanie sa a pracovný výkon vám výrazne uľahčí život, prinesie slobodu a samostatnosť.	<ul style="list-style-type: none"> - špecializovaná brožúra - stretnutia s existujúcimi držiteľmi vodiaceho psa - facebook a web stránka VŠVAP
<i>Držiteľia vodiacich psov</i>	Vysvetliť a odkonzultovať ciele projektu – lepšiu legislatívu v oblasti poskytovania VP ako kompenzačnej pomôcky; Predstaviť opatrenia na zlepšenie nediskriminačného prístupu ku majiteľom vodiacich psov a odprezentovať aktivity a výstupy projektu	Súčasť projektu, zameraná na kvalitu VP vám zaistí odstránenie súčasných nedostatkov v poskytovaní kompenzačnej pomôcky – vodiaceho psa. Edukovaním širokej verejnosti chceme minimalizovať priamu a nepriamu diskrimináciu držiteľov VP	<ul style="list-style-type: none"> - neformálne stretnutia, workshopy a besedy - spolupráca s osobnosťami, formujúcimi verejnú mienku - zvukový magazín Vodiaci pes - newsletter - facebook a web stránka VŠVAP - príspevky v špecializovaných facebookových skupinách

3.2. Verejné a štátne orgány

Komunikácia s orgánmi štátnej a verejnej správy bude prebiehať predovšetkým prostredníctvom **okrúhlych stolov a workshopov**. Cieľom týchto aktivít je odprezentovať poznatky získané monitoringom, upozorniť na problém a prediskutovať možnosti jeho riešenia. Tieto aktivity sú potrebné aj z toho pohľadu, že kompetentné osoby z verejného sektoru nemusia mať vedomosť o existencii problémov, s ktorými sa stretávajú občania so zrakovým znevýhodnením. Zainteresované subjekty štátnej a verejnej správy budú oboznámené s analytickými, koncepčnými a metodickými výstupmi projektu.

3.3. Súkromný sektor

Súčasťou projektu je aj identifikácia problémov ľudí so zrakovým znevýhodnením pri využívaní služieb súkromného sektora. Sú to najmä dopravcovia, stravovacie zariadenia, ubytovacie zariadenia a obchodné prevádzky, kde nebýva akceptovaná prítomnosť vodiaceho psa. Na komunikáciu zistených problémov budú použité **okrúhle stoly**, kde budú pozývaní predovšetkým zástupcovia strešných organizácií a zväzov. Predpokladá sa, že budú spoločne dohodnuté riešenia ďalej komunikovať svojej členskej základni. Okrem toho bude na prevádzkovateľov zariadení cielená aj informačná kampaň, určená pre širokú verejnosť.

3.4. Široká verejnosť

Z prieskumu, uvedeného v KAPITOLE 2 vyplýva, že až **45 % populácie nepozná nikoho so zrakovým znevýhodnením, až 74 % populácie nepozná nikoho so zrakovým postihnutím, sprevádzaného vodiacim psom**. Na druhej strane je možné vidieť istú formu senzibility voči potrebám ľudí so zrakovým znevýhodnením, keď až polovica populácie sa domnieva, že ľudia so zrakovým znevýhodnením sú diskriminovaní.

Širšie ciele informačných aktivít pre širokú verejnosť zahŕňajú zvyšovanie povedomia širokej verejnosti o obmedzeniach a problémoch, s ktorými sa ľudia so zrakovým postihnutím či už v sprievode alebo bez sprievodu vodiaceho psa stretávajú a iniciáciu celospoločenskej diskusie na témy s tým súvisiace.

Z dôvodu predpokladanej dĺžky trvania projektu dva roky navrhujeme kontinuálne komunikačné aktivity s využitím rôznych komunikačných kanálov počas celej doby trvania projektu. Priebežnou komunikáciou dosiahneme lepšiu zapamätateľnosť a doručenie komunikačných posolstiev čo najväčšiemu počtu ľudí z cieľovej skupiny.

Predpokladom nato, aby ľudia pochopili a prijali nejaké komunikačné posolstvo je nielen jeho zrozumiteľnosť, relevancia a konzistentnosť, ale aj frekvencia, s akou je cieľovej skupine komunikované. Je preto žiadúce, aby sa zadefinovali **klúčové posolstvá**, ktoré budú **priebežne a opakovane** komunikované počas celej doby trvania projektu. Roztrieštenie komunikácie na množstvo rôznych komunikačných posolstiev by mohlo spôsobiť, že široká verejnosť nepochopí

problematiku a komunikácia nedokáže účinným spôsobom formovať jej správanie a vytvoriť si pozitívne postoje a pochopenie pre ľudí so zrakovým znevýhodnením.

Vzhľadom na analýzu doterajšej komunikácie, názorov ľudí so zrakovým znevýhodnením a výsledkov prieskumu sa komunikácia pre širokú verejnosť bude zameraná na **štyri kľúčové komunikačné ciele**:

1. Predstaviť širokej verejnosti život ľudí so zrakovým znevýhodnením, spolu s ich problémami a výzvami, ktorým musia čeliť, ale zároveň ukázať ich schopnosti, **aby ich spoločnosť vnímala ako svoju prirodzenú súčasť.**
2. **Zvýšiť povedomie** o úlohe vodiaceho psa, jeho špecifikách a význame pre život človeka so zrakovým znevýhodnením.
3. **Zvýšiť mieru akceptácie** prítomnosti vodiaceho psa s osobou so zrakovým znevýhodnením na verejne prístupných miestach a zariadeniach.
4. **Odprezentovať** verejnosti problematiku projektu.

Tabuľka č. 4

Komunikačný cieľ	Taktika komunikácie	Komunikačné posolstvo	Nástroje
1, Predstaviť verejnosti život ľudí so zrakovým znevýhodnením s cieľom formovať pozitívne postoje verejnosti voči tejto skupine	Prostredníctvom príbehov ľudí so zrakovým znevýhodnením, ktorí budú predstavovať rôznorodosť povolání, záľub a schopností predstaviť verejnosti výzvy, ktorým títo ľudia čelia. Komunikácia sa má sústrediť na odstránenie bariér medzi nevidiacimi a širokou verejnosťou, pochopením potrieb nevidiacich a na prijatie ľudí so zrakovým znevýhodnením ako prirodzenej súčasťi spoločnosti. Komunikácia prispeje ku odstráneniu stereotypov a predsudkov, ktoré sú v našej spoločnosti voči tejto skupine stále prístupné.	<i>„Zrakové postihnutie nie je náš najväčší problém. Je ním svet, ktorý nevidí naše možnosti.“</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Infodeň - Tlačová konferencia - verejné prezentácie - pútavé články v printoch - rozhlasové a televízne reportáže - blog - sociálne siete - web stránka VŠVAP - videospot
2, Predstaviť verejnosti význam vodiaceho psa	Predstaviť význam vodiaceho psa pre človeka so zrakovým znevýhodnením. Ukázať verejnosti, aké vlastnosti, povahu, zdravie a výcvik musí vodiaci pes absolvovať. Upozorniť na neagresívnu povahu VP, aby sa ho verejnosť nebála. Vysvetliť verejnosti, ako sa správať v prítomnosti vodiaceho psa, aby ho nerušili v pracovnom výkone. Poukázať aj na význam vodiaceho psa v spoločenskej oblasti a jeho priaznivý vplyv na sebavedomie a samostatnosť držiteľa.	<i>„Vodiaci pes je náš sprievodca na ceste za samostatnosťou, slobodou a plnohodnotným životom.“</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Infodeň - Tlačová konferencia - stretnutia s existujúcimi držiteľmi vodiaceho psa - blog - facebook a web stránka VŠVAP - printy - rozhlasové a TV reportáže - video
3, Zvýšiť mieru akceptácie vodiaceho psa na verejne	Tento komunikačný cieľ nadväzuje na predstavenie významu vodiaceho psa pre osobu so zrakovým znevýhodnením. Cieľom je edukovať verejnosť, že VP má	<i>„Vstup s vodiacim psom je povolený na všetky verejne prístupné miesta.“</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Infodeň - verejné a firemné prezentácie - účasť na aktivitách UNSS

<i>prístupných miestach a zariadeniach</i>	povolený vstup aj na miesta, kde je bežne psom vstup zakázaný. Poukázaním na bezproblémové správanie vodiaceho psa zvýšiť jeho akceptáciu na verejne prístupných miestach a zariadeniach.		<ul style="list-style-type: none"> - video - printy - rozhlasové a TV reportáže
<i>4, Odprezentovať verejnosti problematiku projektu</i>	S výnimkou prvotnej tlačovej správy o účasti VŠVAP v projekte sa táto časť nebude samostatne prezentovať, ale bude súčasťou komunikačných posolstiev vyššie uvedených tém.	Cieľom projektu je navrhnúť nové a zlepšiť existujúce verejné politiky, aby pomohli lepšiemu začleneniu zrakovo znevýhodnených do spoločnosti.	<ul style="list-style-type: none"> - Infodeň - verejné a firemné prezentácie - účasť na aktivitách UNSS - video - printy - rozhlasové a TV reportáže

4. KOMUNIKAČNÉ NÁSTROJE

4.1. Prezentácie pre odbornú a širokú verejnosť

Prezentácie pre širokú verejnosť, ktoré sú organizované zážitkovou formou, umožnia lepšie pochopiť obmedzenia, s ktorými sa ľudia so zrakovým znevýhodnením stretávajú. Verejnosť má možnosť vyskúšať si simulátory rôznych foriem poškodenia zraku, pomôcky, ktoré používajú nevidiaci (napr. špeciálny softvér pre PC a mobily, pomôcka na určovanie farieb, a pod.). Súčasťou prezentácií sú ukážky práce a výcviku vodiaceho psa, beseda s jeho majiteľom. Príležitosť na organizovanie Infodeňa je **Medzinárodný deň vodiaceho psa**, ktorý býva každoročne poslednú stredu v mesiaci apríl. V roku 2019 sa Infodeň konal v Levoči – v meste, ktoré je centrom ľudí so zrakovým znevýhodnením. Zároveň sa aktívne využijú podujatia, organizované druhými stranami, ako je napr. Únia nevidiacich a slabozrakých SR.

4.2. PR komunikácia – tlačové správy, tlačové brífingy a prezentácie pre novinárov

PR stratégia je zameraná na aktívne vyhľadávanie a budovanie kontaktov s novinármi, ktorí majú záujem pokrývať túto tému. Počas trvania projektu budú zorganizované minimálne dve tlačové konferencie. Príležitosť ku stretnutiu držiteľov vodiaceho psa s novinármi predstavuje aj každoročné sústreďenie majiteľov vodiacich psov, kde bývajú novinári pravidelne pozývaní a majú možnosť osobne sa stretnúť s držiteľmi vodiacich psov.

4.3. Online komunikácia – web stránka, sociálne siete, blog

Pre účely kompletnej informovanosti o projekte bude vytvorená špecializovaná podstránka, kde sa budú priebežne zverejňovať uskutočnené aktivity projektu a budú tam zverejnené koncepčné, analytické a metodické materiály, ktoré budú výstupom projektu. Zabezpečí sa tak kontinuita informovanosti aj po formálnom ukončení projektu.

Sociálne siete, hlavne Facebooková stránka Výcvikovej školy pre vodiace a asistenčné psy, ako aj špecializovaná skupina, napr. Nevidiaci a slabozrakí slúžia na informovanie o zaujímavých

aktivitách projektu, ale aj zdieľanie mediálnych výstupov. Sociálna sieť Facebook bude takisto použitá na šírenie dvoch osvetových videí na tému „Ako pomáha vodiaci pes,“ a „Vstup so psom povolený.“

Na šírenie informácií a priblíženie života ľudí so zrakovým znevýhodnením slúži aj blog <https://vodiicipes.blog.sme.sk/>

5. PRÍLOHY

I. Zverejnenie tlačovej správy pod názvom „Na Slovensku sa kvalita vodiacich psov neoveruje“ – informácia o začatí projektu

Nový život /špecializovaný magazín pre nevidiacich – október 2018

Na Slovensku sa kvalita vodiacich psov neoveruje

Na prácu vodiaceho psa sú kladené vysoké nároky, je zodpovedný za bezpečný pohyb dvojice. Ak je napríklad pozdĺž celého chodníka prekážka, je na psovi určiť, či je dostatočne široký priestor na jej obídenie po chodníku alebo je bezpečnejšie ísť po okraji cesty. Pes musí byť počas vedenia sústredený, nesmie sa nechať vyrušiť inými psami alebo predmetmi. V interiéroch sa má vodiaci pes správať pokojne a neobťažovať ostatných. Akákoľvek forma agresie je u vodiaceho psa vylúčená, a to voči zvieratám aj ľuďom.

Výcviková škola pre vodiace a asistenčné psy v Bratislave už dlhodobo poukazuje na chýbajúcu legislatívu v oblasti psov so špeciálnym výcvikom. Nie je prehnané tvrdiť, že na Slovensku môže byť v súčasnosti každý pes vodiacim psom. Psy so špeciálnym výcvikom, medzi ktoré patria aj vodiace psy, sú podľa zákona definované ako kompenzačná pomôcka. Príspevok na kúpu kompenzačnej pomôcky poskytuje po splnení požadovaných kritérií Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny. Zatiaľ čo dodávatelia iných kompenzačných pomôcok, medzi ktoré patria napríklad načúvacie aparáty, mechanické vozíky, špeciálne autosedačky, musia spĺňať prísne technické normy a certifikáty, neexistujú žiadne kritériá, ktoré by aspoň v minimálnej miere garantovali kvalitu vodiaceho psa.

Dôsledkom toho môže byť akýkoľvek pes, vycvičený osobou so zriadenou voľnou živnosťou „poskytovanie služieb súvisiacich so starostlivosťou o zvieratá“, deklarovany ako vodiaci. Kvalita vodiaceho psa je plne ponechaná na etike a morálke dodávateľa. V praxi sa stretávame s tým, že prácu vodiaceho psa vykonávajú aj absolútne nevyhovujúce psy: psy, ktoré sú agresívne, psy, ktorých temperament nevie človek bez zrakovej kontroly zvládnuť alebo nedostatočne vycvičené psy, ktoré ohrozujú bezpečnosť pohybu dvojice. Cieľom Výcvikovej školy pre vodiace a asistenčné psy je zadefinovať požiadavky na vodiaceho psa v oblasti zdravia, povahových vlastností, rozsahu pracovných zručností, ktoré sú potrebné na vedenie nevidiacej osoby. Súčasťou opatrení má byť aj preskúšanie kvality vodiaceho psa nezávislou osobou poverenou poskytovateľom príspevku na kúpu vodiaceho psa. „Kvalitnejšia legislatíva v oblasti psov so špeciálnym výcvikom je dôležitou súčasťou projektu Tvorba a optimalizácia lepšej verejnej politiky v záujme odstraňovania bariér spoločenského začlenenia zrakovo postihnutých, na ktorom sme začali spolupracovať so Slovenskou asociáciou európskych štúdií (ECSA Slovakia),“ vysvetlila Jarmila Virágová. „Vďaka členstvu v Medzinárodnej federácii škôl pre výcvik vodiacich psov sa na projekte budú podieľať aj medzinárodní odborníci z krajín, kde sú uvedené štandardy súčasťou legislatívy,“ doplnila J. Virágová, odborná riaditeľka VŠVAP.

Projekt Tvorba a optimalizácia lepšej verejnej politiky v záujme odstraňovania bariér spoločenského začlenenia zrakovo postihnutých, je súčasťou Operačného programu Efektívna verejná správa, financovaného z Európskeho sociálneho fondu. Cieľom projektu je optimalizácia procesov, skvalitnenie systémov a tvorba lepšej verejnej politiky v oblasti efektívneho využívania

prostriedkov na kompenzáciu dôsledkov zrakového postihnutia a integrovaného prístupu zrakovo postihnutých do verejných priestorov.

II. Reportáž zo sústreduenia držiteľov vodiacich a asistenčných psov – Hlavné správy RTVS 2.9.2019

<https://www.youtube.com/watch?v=H0yV8yVmHGw&t=15s>

III. Rozhovor s trénerkou vodiacich psov Janou Krištofovou v Rádiu Regina Západ 4/9/2018

IV. Prierezový rozhovor s nevidiacim športovcom Jurajom Prágerom, majiteľom vodiaceho psa – časopis Téma október 2018

ROZHOVOR

KAMARÁT MU NA HORÁCH NAHRÁDZAL OČI

Ďuri, zaber!

Denne vyhráva nad samým sebou. „Keby som sa mal báť, čo všetko sa mi môže stať, tak ani nevyjdem z bytu,“ tvrdí JURAJ PRÁGER (35), nevidiaci, ktorý má v nohách nielen naše vrcholy, ale aj Mont Blanc a Elbrus a desaťtisíce kilometrov na tandemovom bicykli. Aké prekážky musí prekonávať? Prečo už nefotografuje? Koho bol nápad ísť do francúzskych Álp a na Kaukaz?

12. október 2018

ROZHOVOR

JURAJ PRÁGER (35)

Pochádza z Bratislavy. V šiestich rokoch začal strácať zrak, až sa ako dvadsiťdvaročný stal nevidiacim.

Po vyštúdiaví Odbornej akadémie pre telesne postihnutých v Bratislave začal študovať matematiku na Pedagogickej fakulte UK v Bratislave. Absolvoval filozofickú teóriu Cyrilometodějského bohosloveckú fakultu UK v Bratislave a začal učiť náboženstvo.

Pracoval aj ako kardiista a pokladník v reštaurácii Freshbarant.

Preteká na tandemovom bicykli v reprezentácii B a na budúci rok sa chystá na paralympiádu do Tokia.

Úspešne vystúpil na Kriváň, Gerlach, Mont Blanc, Elbrus a iné nielen slovenské vrcholy.

Je ženatý, má vodiaceho psa, 5-ročného laboratórneho retrievera Lukáša.

■ Naposledy sme sa stretli pred trinástimi rokmi. Čo sa za te roky zmenilo?
Otvorení som sa a stále mi pripúšťajú nejakú športy. (Smiech)

■ V šiestich rokoch si prekonal zápal zrakového nervu. Pamätáš si z toho niečo?
Postupne som začal mať zhoršené videnie do diaľky a do blízka. Od momentu, keď mi nápad zastlín, som ležal v nemocnici. Prišli zdravotníci a zrak, už som sa stal nevidiacim.

■ Si ľudia, ktorí nevidia od narodenia. Ty si stratil, čo si už mal, čo si bolo o te horšie. Dá sa povedať, že jedinou výhodou je, že si všelič predstavíš ľuď, predmety, farby a orientovať sa v priestore?
Je pre mňa ťažké sa k tomu vyjadrovať, na jednej strane mám zachované predstavivosť a detstvo, ale na druhej strane viem, o čo som prišiel. Zatiaľ čo nevidiaci od narodenia berú svoj stav ako prirodzený, na druhej strane má obrovský problém, na druhej strane má abstraktných vecí. Skoro sa však naučil Bratislavu púť, pretože je oveľa ľahšie, keď človek začne trénovať ľuď v domovosti.

■ Ako sa menil tvoj život?
Bolo to náročné. Tri roky som chodil so zdravotní deťmi do bežnej základnej školy, potom som musel presťahovať do školy pre slabozrakých a nevidiacich.

■ Mal si tam medzi deťmi výhodu, že si ešte aspoň čiastočne videl?
Určite, a to i na strednej škole. Chodil som na Mokrôbáňku v Bratislave. Dodnes si pamätám vzájomnú spoluprácu medzi deťmi – ľudia som vyvíkali a oni mi krúžali, kde sa jamy, aby som ich obišel. Pre-

teli sme sa s kamarátom, ktorý mal ťažšie postihnutie a mal elektrický invalidný vozík. Všetky dni vystrajali a je to úplne jedin, ako...

■ Ty si sa dokonca takmer do poslednej chvíle sám bicykloval.
Až som spadol do jamy. Keď som videl už iba metre pred sebou a doktor som reštil akral zastlín, vedel som sa ísť popri kraj. Lenže výpadky zorného poľa spôsobovali, že niekedy som cyklistu zaregistroval, až keď prešiel okolo ucha. A to už bolo nebezpečné. Chodieval som na kriváň, vedel som, čo kamarátovi, prišla mi odpoveď: nechod tam, je tam spadnúť stĺp a pred

užívam, rozmysliam, komu by som ním spravil radosť. Telefón mi uľahčil život aj v tom, že napríklad minule som poslal sms vtedy keď domer a v poslednej útlaku k čítačke zrazu Lukáš (vodiaci laboratórneho retrievera – jasn. red.) zastal, že pred mňa je prekážka. Nahmatal som pred sebou pásku, tak som spravil záber do ústky a poslal som ho kamarátovi. Prišla mi odpoveď: nechod tam, je tam spadnúť stĺp a pred

teho je páška z kávy vstupuje. Alebo majiteľka si ráno opravila kávu a potom si do práce. Ja som vtedy nesedel, kde som si arbol ľahko, a káva mišla, tak som na požiadanie miesto prnt, odšiel som to a poslal kamarátovi v onakom. Keď je moja káva? Odjedla mi, že o dve poličky vyššie, káva do dňa a prepýš.

„Sú to veci, ktoré si vidiaci ľudia neuvedomia.“

■ Čo máš všetko hovoriť?
Mobil, hudbný počítač, detektor farieb a osobný vlny, s ktorou sa stále hľadám. (Smiech) Keď k nám prídu zmlni, vrazim kamarátom, aby sa pokone odvíhli, že predsa nechod tam, keďže vlny. Pustavia sa na to a vlna zrazu napriek tomu posielajú päť a pol kilogramu. (Smiech)

■ Keďysi si ma videl ako čierneho machuľa. Zmenila sa to?
Čo sa týka choroby, vzťah to, že je to ustálené plus mínus na te úrovni, že na kritiku vzdialenosť niekedy rozoznam kontrast. Aj preto som si prijal čierneho psa. Najviac super je to v stáhu, keď registrujem, že ku mne pribehla moja čierna machuľa. No keďže nemám zachované centrálnu

videnie, tak som úplne narázil do ľudí, ktorí už nemajú pred sebou. Všetci deťmi na besedách, vrazim, že radšej chodim von večer, kým v noci kaupa obšlem, takže mám časovať. Tak, že Juraj, že keď má večer na bicyklovať predchodku zvlášť, tak, čo ešte zaregistrovať. Ak sa deti o ľuď, tak nevidia.

■ Niekedy akáto aj rukou, aby si prišiel?
Siem sa, ale to som máv sa ruka vidieť. Používam prkajú vlny, čo keď zahvírám náhodou a čo v porovnaní sa uvažovať zadržu.

■ Na čo a do čoho často došiel na naráž v bežnom živote?
Do súd pacifikácii, kde, akonaj... Na Obchodnej ulici v Bratislave v čase zasobovania to bol vlny obrovský problém, to si

môžeš vybrať, či sa prepáčil medzi autom a autobusom, alebo to vidieť v električkovom trať. Na figu to bolo v šiestich rokoch začu. Vodiace línie sa chodí na ulicu, ale vlny, ale vlny sa mája neobčerstvením.

■ Čo sa napríklad v Bratislave cieľteľne zjednodušilo pre nevidiacich?
Veľa vecí, napríklad zosťovanie. Vo voľných MFTD sa už nemajú prijať, aká je to linka, ale som mi to vyhlási, či je to toľko alebo autobus. Každýde totoľko poslovi vyznačil. Keď počujem, že sa k čítačke bližšie vonajú, mám vlny. Vlny, vlny je maď dverami trefovia, má oznámi linka 201, smer hľadá stanicu, sú to veci, ktoré si vidiaci ľudia neuvedomia.

■ Lukáš ovláda obľúbený typ čierneho machuľa. Takto však, že si hoj môže sadnúť.

Juraj nemá problém s bežnými vecami, ako je čaj alebo káva. Všetko je to vlny.

37

V. Článok na vodiacipes.blog.sme – 25/1/2019

<https://vodiacipes.blog.sme.sk/c/500315/moj-priatel-moj-pomocnik-moj-vodiaci-pes.html>

VI. Článok na vodiacipes.blog.sme – 1/2/2019

<https://vodiacipes.blog.sme.sk/c/501282/aby-sa-im-spolu-dobre-vodilo.html>

VII. Článok v Novom čase – 26/2/2019

<https://www.cas.sk/clanok/808414/slabozrakej-evke-robi-partaka-skutocny-psi-hrdina-rio-je-mojimi-ocami/>

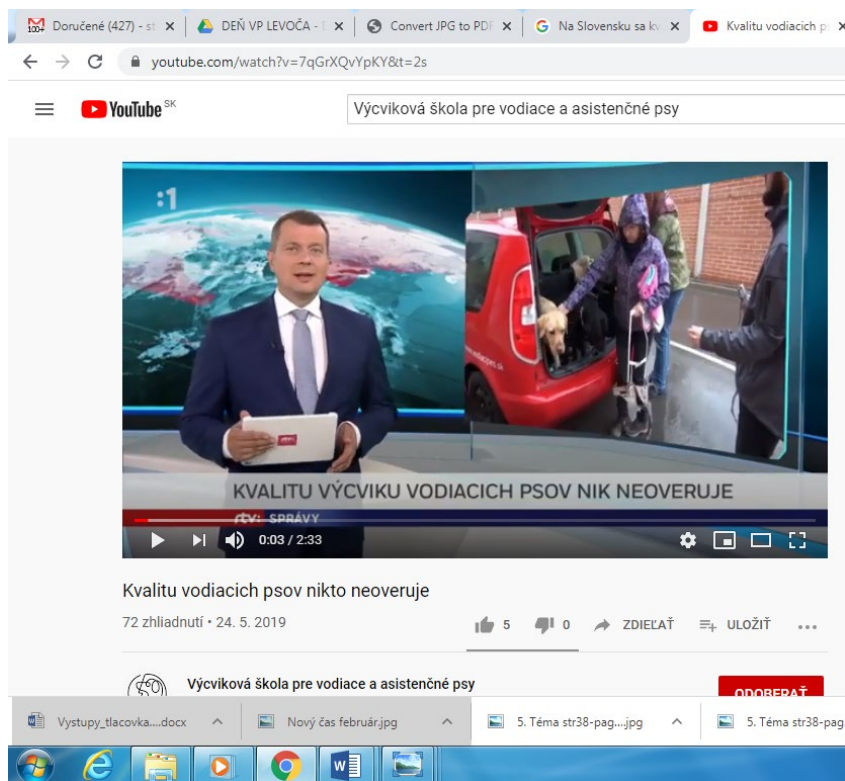

VIII. Tlačová beseda a Infodeň ku dňu vodiaceho psa – 24.4.2019 Levoča

Výstupy:

RTVS – Hlavné správy 24.4.2019

<https://www.youtube.com/watch?v=7qGrXQvYpKY&t=2s>

Slovenský rozhlas – správy 24.4.2019

<https://slovensko.rtvs.sk/clanky/spolocnost/193774/ziadna-legislativa-neruci-za-kvalitu-vodiacich-psov>

Žiadna legislatíva neručí za kvalitu vodiacich psov

Článok zverejnený v TASR – 24.4.2019

Škola spolu s nevidiacou a slabozrakou komunitou apeluje na zmenu aktuálnej situácie na Slovensku.

Autor [TASR](#)

24. apríla 2019 14:43

Levoča 24. apríla (TASR) – Súčasná legislatíva nestanovuje žiadne kritéria na psov so špeciálnym výcvikom a ich kvalita sa ani neoveruje. V Slovenskej knižnici pre nevidiacich v Levoči na to upozornili zástupcovia Výcvikovej školy pre vodiace a asistenčné psy, ktorá je súčasťou európskeho projektu „Tvorba a optimalizácia lepšej verejnej politiky v záujme odstraňovania bariér spoločenského začlenenia zrakovo postihnutých“.

Škola spolu s nevidiacou a slabozrakou komunitou apeluje na zmenu aktuálnej situácie na Slovensku. *„Cieľom projektu je viacero aktivít v rôznych oblastiach. Okrem výcviku špeciálnych psov je to napríklad aj doprava, medzinárodné porovnanie legislatívy v iných krajinách či informovanosť nevidiacich o vodiacich psoch. Je to veľmi rozsiahla téma, ale verím, že sa o nej začne minimálne rozprávať a otvorí sa možnosť, ako zlepšiť legislatívu v tejto oblasti,“* skonštatovala prevádzková riaditeľka spomínanej výcvikovej školy Katarína Kubišová.

Odborná riaditeľka školy Jarmila Virágová upozornila, že psy so špeciálnym výcvikom sú podľa zákona definované ako kompenzačná pomôcka. Príspevok na jeho kúpu poskytuje po splnení požadovaných kritérií úrad práce. *„Zatiaľ čo dodávatelia iných kompenzačných pomôcok musia spĺňať technické normy a certifikáty, momentálne v legislatíve neexistujú žiadne kritériá, ktoré by aspoň v minimálne miere garantovali kvalitu vodiaceho psa,“* zdôraznila Virágová.

Potrebu kontroly potvrdil aj Michal Sihelský, ktorý má vodiace psa menom Izzi už päť rokov. Má skúsenosť s tým, že pre nevhodné správanie sa vodiaceho psa v Levoči zakázali vstup do reštaurácie pre všetky špeciálne psy. *„Je tiež dôležité, aby škola okrem psa vedela 'vycvičiť' aj majiteľa, aby bol na svojho pomocníka pripravený a vedel s ním komunikovať,“* zdôraznil Sihelský, ktorému vodiaci pes veľmi pomáha v rýchlejšom pohybe i v orientácii a neraz mu pomohol dostať sa z problémov.

V praxi sa výcviková škola stretáva s tým, že prácu vodiaceho psa vykonávajú nevyhovujúce jedince, ktoré sú agresívne, temperamentné alebo nedostatočne vycvičené. Vedenie tiež upozorňuje, že v iných krajinách, napríklad v Maďarsku, Fínsku, Rakúsku či Nemecku posudzuje kvalitu takéhoto psíka nezávislý posudzovateľ. Kanada poskytuje príspevok na psov so špeciálnym výcvikom iba organizáciám, ktoré sú členom medzinárodnej federácie. *„Naším cieľom je vyvíjať tlak na zadefinovanie požiadaviek na vodiaceho psa v oblasti zdravia, povahových vlastností a rozsahu pracovných zručností,“* ozrejmila Virágová.

Podľa trénerky špeciálnych psov Jany Krištofovej je dôležitá predovšetkým spolupráca a zosúladenie oboch, psa aj nevidiaceho. *„Dvojicu musíme vytvoriť tak, aby ladila, staršiemu pánovi nemôžeme dať temperamentného psa, ktorý sa chce pohybovať a naopak. Okrem toho je nevyhnutné dbať aj na odovzdanie psa klientovi. My túto 'odovzdávačku' robíme sedem dní, keď sa snažíme urobiť všetko preto, aby sa zosúladili,“* ozrejmila Krištofová s tým, že tri týždne je skúšobná doba, po ktorej je jasné, či je dvojica zosynchronizovaná. Zároveň dodala, že výcviková škola by mala vedieť vybrať budúcemu majiteľovi vhodného psa. Výcvik ročného jedinca trvá šesť až osem mesiacov. Kubišová zdôraznila, že základom je dobrá povaha psa, čo sa dá docieľiť aj účelovým

chovom.

Projekt prípravy legislatívnych zmien v rôznych oblastiach odstraňovania bariér nevidiacim a slabozrakým, ktorý by mal upraviť pravidlá na Slovensku, potrvá dva roky. Európska únia ju zo svojich fondov podporila sumou cca 320.000 eur.

Online informácie, prebraté z Tlačovej správy ku Dňu vodiaceho psa

<https://www.teraz.sk/najnovsie/vyckvika-skola-upozornuje-ze-kval/391673-clanok.html>

<https://www.dobrenoviny.sk/c/161318/vyckvika-skola-tvrdi-ze-kvalita-vodiacich-psov-sa-u-nas-neoveruje>

<https://vodiacipes.blog.sme.sk/c/506318/na-slovensku-sa-kvalita-vodiacich-psov-neoveruje.html?ref=rss>

IX. Katolícke noviny – 28/4/2019 – článok „Bez nich sú stratení“

<https://www.katolickenoviny.sk/tema/category/tema/article/bez-nich-su-strateni.xhtml>

KATOLÍCKE NOVINY 21. a 28. 4. 2019 VEĽKÁ NEDĽA

42 / TĚMA

Bez nich sú stratení

ZOSTÁTE CHVIĽU SO ZATVORENÝMI OČAMI. UŽ ĎALEJ NEVLÁDZETE A CHCETE ICH OTVORIŤ? PRE MŇHÝCH NESKUTOČNÝ SCENÁR. AJ PRETĚ NEDOKÁŽEME POCHOPIŤ, ČO ZNAMENA PRE ZDRAVOTNE ZNEVÝHODNENÉHO ČLOVEKA MÄT POMOCNÍKA, KTORÝ MU KOMPENZUJE STRÄTU.

PETER SLOVÄK

Svetový deň vodiacich psov, ktorým je 24. apríl, nás inšpiroval, aby sme sa išli pozrieť na miesto, kde sa o problematike výchovy a výcviku vodiacich a asistenčných psov dozvieme najviac. Navštívili sme Výcvikovú školu pre vodiča a asistenčné psy v Karlovej Vsi v Bratislave. Privítala nás riaditeľka Jarmila Virágová (54), ktorá je okrem toho metódičkou a supervizorkou výcviku.

Majú dobré meno
Výcviková škola pre vodiča psy má za sebou dlhšiu históriu, kým sa tak povediac vyprofilovala do súčasnej pozície. Oficiálne bola založená ako jedno z oddelení Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska v roku 1995. „Samotný výcvik prvého vodiaceho psa na Slovensku začal 2 roky predtým, čím sa vlastne začal proces, ktorý viedol k oficiálnemu založeniu právneho základu tejto témy na Slovensku. Hoci oddelenie výcviku nemalo právnu subjektivitu, bolo natoľko samostatné, že sa neskôr z praktických dôvodov názov zmenil na Výcviková škola pre vodiacich psov. Jej zakladateľ Imrich Bartalos, sám nevidiaci, viedol školu od jej založenia do roku 2005 a zároveň bol prvým cvičiteľom vodiacich psov na Slovensku. Potom som prevzala štafetu ako riaditeľka ja,“ vysvetľuje

Jarmila Virágová. Zvýšený dopyt v oblasti výcviku asistenčných psov, a tým aj nárast objemu tréningov so psami spôsobil, že si museli rozdeliť odbornú a administratívnu časť, respektíve metódičké a praktické riadenie s Karolnou Kubáňovou. Do dnešného dňa organizácia odovzdala 145 psov so špeciálnym výcvikom.

Psom sa venovala od detstva
Počas pracovného života bol jedným zo zamestnávateľov Jarmily Virágovej aj Zväz pre spoluprácu s armádou, kde pracovala na oddelení služobnej kynológie. „V roku 1996 prišla za mnou známa, ktorá vychovávala šteniatko pre túto výcvikovú školu a po ukončení výchovy mala záujem aj o jeho ďalší výcvik. Z tohto prvého spoločne výcvikového psa sa o rok stal majster Slovenska vo vedení nevidiacich.“ Výcvik vodiaceho psa bol pre Jarmilu Virágovú výzovou skúškou niečo nové. Správna metóda prichádzala postupne, keď videla, že vodiaci pes prináša najmä radosť a zlepšenie kvality života ľuďom, ktorí to potrebujú. „Mám vlastne veľké šťastie, že môžem byť užitočná,“ dodáva sympatická riaditeľka. Zariadenie má štatút chráneného pracoviska, čo v praxi znamená, že tam pracujú aj ľudia so zdravotným znevýhodnením. Je to pre nich výborná možnosť pracovať a realizovať svoje nápady, deliť sa o myšlienky, zostať jednoducho aktívni. Ďalším

Eva Baraničková spolu s Riom sú nerozičdná dvojica.

dôležitým krokom výcvikovej školy bola snaha získať akreditáciu od Medzinárodnej federácie škôl na výcvik vodiacich psov (International Guide Dog Federation). V praxi to znamená

vedieť deklarovať kvalitu organizácie vo všetkých oblastiach jej činnosti. Vysvetľuje riaditeľka. Žiadosť o členstvo sme podali v roku 1995 a jej schválenie predč

Je to neuveriteľný vzťah

STRETNUTIE S EVOU BARANIČKOVOU (36), KTORÁ VYUŽÍVA TÚTO KOMPENZÄCIU, NÄS PRESVEDČILO, ŽE PRÍPRAVA ŠTVORNOHÝCH POMOCNÍKOV PRE POTREBY ZDRAVOTNE ZNEVÝHODNENÝCH JE NEDOCENENÄ SLUŽBA. PREZRADILA NÄM, AKO PREŽÍVA VZŤÄH SO SVOJIMI POMOCNÍKOM

Jej vodiaci pes má tri roky, volá sa Rio a je z výcvikovej školy v Karlovej Vsi. Je to dlhý pes, ktorého využíva v rámci kompenzácie zdravotného postihnutia. „Môžem hovoriť o neoceniteľnej pomoci. Došlola a dopísuena je totiž tento partner 24 hodín k dispozícii, čo, samozrejme, od človeka nemôžete

žadať. Navyše bezpečnosť pohybu, ktorú vám zabezpečuje, sa nedá ničím nahradiť.“

Puto je silné a nezištné
Eva Baraničková sa už narodila s problémovým zrakom. K sivému zákalu sa pridružili zelený zákal. Keď mala tri roky, nasledovali

operácie a lekárom sa podarilo jej zrak stabilizovať. V roku 2007 sa jej zdravotný stav začal zhoršovať natoľko, že v roku 2010 sa stotožnila s tým, že bude mač vodiaceho psa. „Je neuveriteľné, aké veľmi silné puto sa vytvorí medzi človekom a psom. Oboja sa dokážu na seba veľmi rýchlo naviazať. Emocionál-

ne silné puto sa vytvorí, ak v ne rúšpektujú potreby.“

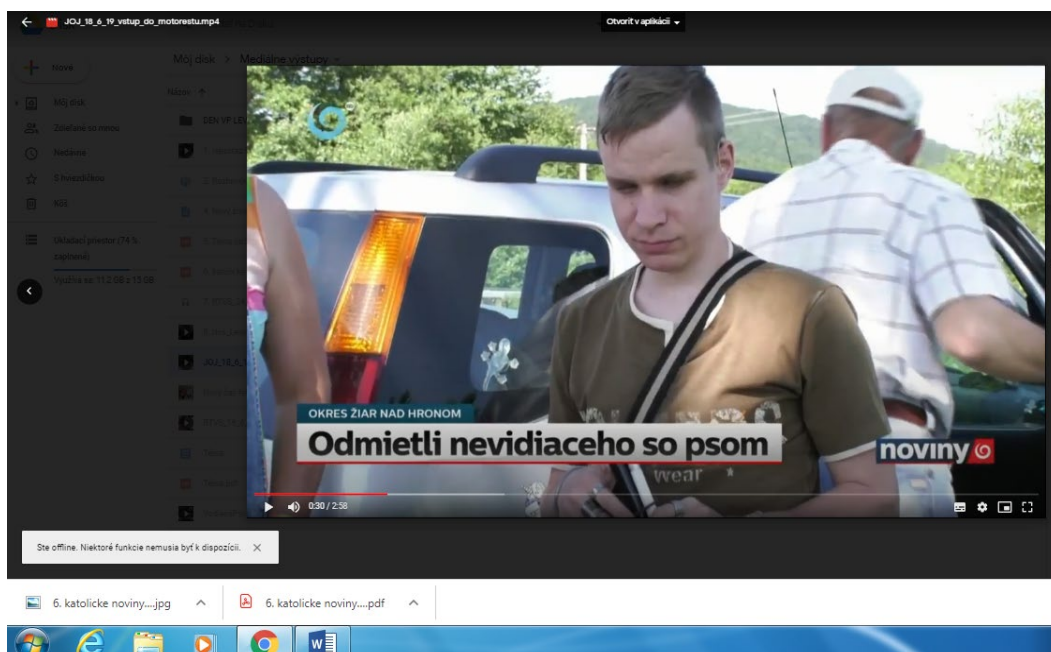
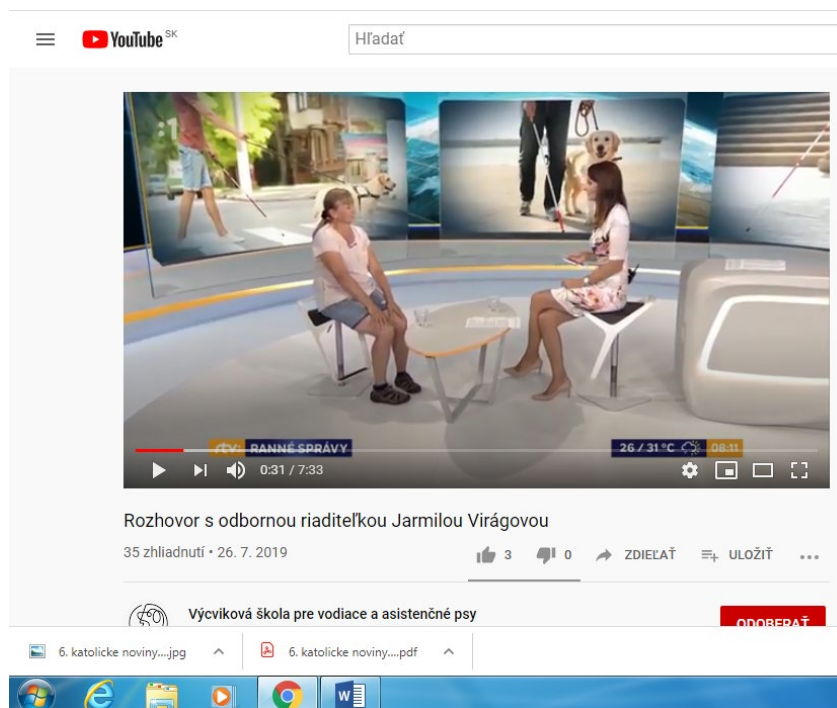
Pes sa naučí približne 38 pŕakmer všetky sú v podstate bežne využiteľné. Povely z nej poslušnosti, pracovnej smerovace ukazovacie povely za zastávku autobusu, obr schody – sú bežnými výzva

X. Nový čas – 24/4/2019 – Článok + video z TK v Levoči

<https://www.cas.sk/clanok/830616/v-levoci-predstavili-najlepsich-stvornohych-pomocnikov-slepecky-pes-stoji-ako-novy-tereniak-video/>

XI. Rozhovor s Jarmilou Virágovou v RTVS 19.6.2019 ako reakcia na situáciu, kedy nevidiaceho s vodiacim psom vyhodili z motorestu

<https://www.youtube.com/watch?v=b6Tbety23YM>

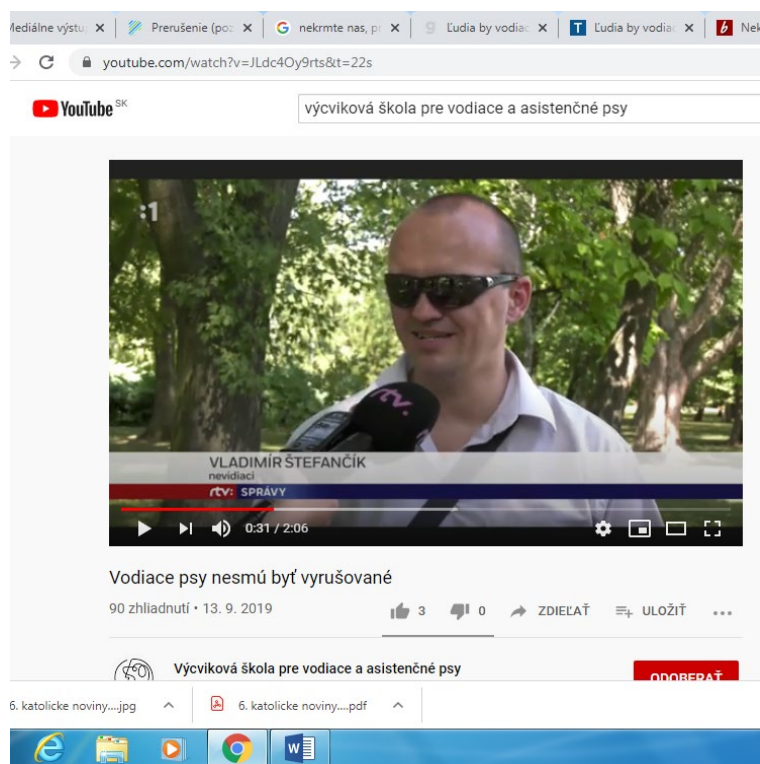
XII. Tlačový brífing počas sústredenia držiteľov VP v Nitre, téma: „Nekrmte nás, pracujeme.“ – informácie, ako sa správať ku vodiacim psom

<https://vodiacipes.blog.sme.sk/c/514153/nekrmete-nas-pracujeme.html>

XIII. Článok v Novom čase – 25.8.2019 ku téme ako sa chovať ku VP

<https://www.cas.sk/clanok/871906/odbornici-na-vodiace-psy-varuju-pred-nebezpecenstvom-zdanlivo-nevinnou-vecou-mozete-ublizit-nevidiacim/>

XIV. Reportáž v RTVS – hlavné správy, 13.9.2019

XV. Online články, prebraté z TS – august 2019

<https://glob.zoznam.sk/tag/nekrmete-nas/>

https://www.teraz.sk/regiony/ludia-by-vodiace-psy-nemali-rusit-m/412247-clanok.html?fb_comment_id=2176063649166001_2313248435447521

<https://slovensko.hnonline.sk/1988606-vodiace-psy-sa-nehladkaju-moze-to-narusit-bezpecnost-zvierat-aj-nevidiacich>

XVI. Článok o problematike VP, aktuality.sk – 12.7.2019

<https://www.aktuality.sk/clanok/705393/spekulanti-bez-hanby-zarabaju-na-invalidoch-zneuzivaju-psov-aj-stat/>

XVII. Článok o problematike VP a diskriminácii držiteľov VP, aktuality.sk – 30.7.2019

<https://www.aktuality.sk/clanok/710737/nevidiaci-maju-problemy-so-psami-odmietaju-ich-v-taxikoch-aj-v-restauraciach/>

XVIII. Článok o strate zraku s klientom VŠVAP, dennikn.sk – 10.8.2019

<https://dennikn.sk/1549975/postupne-straca-zrak-s-vodiacim-psom-ma-uz-chceli-vyhodit-aj-z-krcmy-stvrtej-cenovej/?ref=list>

XIX. Článok o diskriminácii ľudí s VP – Nový čas 7.3.2020

<https://www.cas.sk/clanok/954088/smutna-realita-ludi-s-vodiacimi-a-asistencnymi-psami-v-taxikoch-su-diskriminovani/>

XX. Článok o živote ľudí so zrakovým znevýhodnením – Plus jeden deň 22.2.2020

<https://www1.pluska.sk/regiony/bratislava/eva-drsne-zivote-nevidiacich-zijeme-bezny-zivot-ale-jedna-vec-nas-hneva>